

heden gjaldt. Det ærede Medlem har henvist til, at den politiske Situation skulde gjøre det vanskeligt at behandle denne Sag. Jeg formaar ikke at se det. Hvorledes end de politiske Modsetninger kunne være i andre Spørgsmaal, forekommer det mig, at dette er et af de Spørgsmaal, hvor man billigvis kan vente, at man lader alle andre Hensyn fare, for ubelukkende at se paa, hvad der ligger for. Det er en Sag, som fra alle Sider er anerkjendt for at være af største Vigtighed, og som der fra alle Sider er erkjendt at være stor Trang til. Hvorledes vil Folkethinget nu kunne forsvare hvert Aar, det ene efter det andet, at udskyde denne Sag og ikke indlade sig derpaa. Jeg kan i den Henseende ikke lindet end yde den høitærede Minister min Tak for, at han ikke har fulgt dette System, at han, uanset den Modstand, han muligvis kunde vente, dog har fundet sig foranlediget til at anvende saa megen Tid og Møie for at fremlægge et Forslag, som upaatvovelig bærer Vidnesbyrd om baade en alvorlig Overveielse af alle her hen hørende Spørgsmaal og tillige Hensyntagen til de Meninger, som under tidligere Forhandlinger ere komne frem. Jeg tvivler ikke paa, at man, naar man virkelig gif ind paa en Forhandling af det, da ogsaa vilde kunne nærme sig hinanden paa de Punkter, hvor man hidtil har været uenig. Den store Forskjel, som man vil fremhæve, er dog virkelig ikke saa stor, som man har villet gjøre den; thi saa vidt jeg har kunnet forstaa, ere Alle enige om, at Skolevesenet ikke fuldstændig kan overlades til den Enkeltes fri Villie, men at der fra det Offentliges Side maa træffes Foranstaltninger til at fremme det, at der maa være en vis Trang til Stede, saaledes at ingen Fader faar Lov til at lade sine Børn gaa hen aldeles uden Undervisning. Alle erkjende altsaa, at der maa være en Undervisningstvang til Stede; hvorledes denne skal ordnes, om den skal ordnes paa den nuværende Maade eller maaske under andre Former, er dog egentlig ikke nogen Modsetning i Principet. At man vil indrømme Kommunerne en større Myndighed over Skolevesenet, end de hidtil have haft, er Noget, hvorom jeg tror, at de Fleste ere enige. Det er Noget, som stemmer med hele den Udvikling, hvori vi befinde os. Ogsaa paa dette Punkt tror jeg ikke, at det vilde være saa vanskeligt at finde Former og Veie, hvorom man kunde komme overens, naar man virkelig lagde alle andre Hensyn til Side og fuldstændig alvorlig og med den faste Bestemmelse, at ville søge at komme til et Resultat, tog denne Sag under Overveielse. Men, som sagt, jeg skal ikke videre fordybe mig i disse Betragtninger, jeg har kunnet villet udtale, at jeg i højeste Grad beklager den Stilling, som antydes fra Flertallets Side, og at jeg for min Part ikke kan se, at den ret lader sig forsvare.

Svar: Ja det er ikke, fordi jeg har i

Sinde at undergive det her foreliggende Udkast en grundig Behandling, at jeg har taget Ordet, idet jeg med den første ærede Læser erkjender, at der ikke er megen Udsigt til, at vi faae denne Lov ud i denne Sessjon. Jeg kan være enig med den sidste ærede Læser i at beklage, at Situationen er en saadan, at vi endnu ikke kunne komme til at underkaste baade denne og lignende Reformen en grundig Behandling; men det er nu engang saaledes, og det maa man finde sig i, indtil der kommer en Tid, hvor det ser bedre ud. Hvad jeg har taget Ordet for, er kun for at henlede ærede Medlemmers eller rettere sagt det vordende Udvalgs Opmærksomhed paa en bestemt Side af Sagen, som jeg desværre endnu ikke i de Forhandlinger, der ere førte i det andet Thing, og i de Betænkninger, der tidligere have været afgivne, har set fremskillet. Jeg frygter derfor for, at, naar denne Sag bliver undergivet Behandling i et Udvalg, vil den ikke, hvis Opmærksomheden ikke allerede nu henledes paa denne Side af Sagen, blive undegiven den Behandling, jeg kunde ønske. Det er Skolelærernes Kaldelsesmaade, jeg sigter til. Den Sag er for mig af saa stor Vigtighed, at jeg ikke tager i Betænkning at sige, at, dersom man ikke kan komme til det Resultat, at det bliver Skoledistriktets Beboere, der faae den Indstillingsret, som Sogneraadene nu have, vil jeg aldrig kunne stemme for noget som helst Lovforslag af denne Art. (Hør! Hør!) Jeg sætter megen Pris paa at høre Stemmer i denne Sal, som give mig deres Besvalg, idet jeg da gjør mig Haab om, at man en Gang, naar vi virkelig komme til at forhandle Sagen, fra alle Sider vil tage denne Side, som absolut maa høre med til en Skolereform, under alvorlig Overveielse. Jeg har haft Leilighed til i vort praktiske Liv at se, hvilken Misbrug der bliver drevet med denne Side af Sagen, og derfor har jeg bestemt mig til, saa længe jeg har Plads i denne Sal, og Sager af denne Art her blive behandlede, at ville gjøre, hvad der staar i min Magt, for at faae den nævnte Forandring gennemført. Jeg tror ikke alene, at det er Kaldelsesretten, man kunde ønske tillagt Kommunernes Beboere, men jeg tror ogsaa — skjøndt jeg veed, at det vil være vanskeligere at gennemføre — at de bør have en Afstedigelsesret; men jeg vil dog haabe, at det ikke skulde være saa vanskeligt at finde en Form, hvorunder det var muligt at blive af med en daarlig, for ikke at sige en slet Lærer. Jeg ser nok, at den ærede Minister peger paa Lovforslaget, og jeg har ogsaa ved en Gjennemlæsning af det set, at der deri er aabnet en Mulighed for Afstedigelse, men det er dog ingenlunde saaledes, som jeg kunde ønske det. Det skal jeg imidlertid lade staa hen, det kan ændres; jeg henleder kun Opmærksomheden paa Sagen, og jeg beder det vordende Udvalg overveie den, saaledes at, hvis der kommer Betænkning i denne Sessjon, den da maa indeholde Forslag i